

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

2025 р.

Заступник голови Приймальної комісії

Олександр ГУРА

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар Відбіркової
комісії

Олександр ОЛІЙНИК

Гарант освітньої програми

Євген ЦОКУР

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ЗАЛІКУ
З ПОЛІТОЛОГІЇ**

(для осіб, що здобули бакалаврський рівень за іншою спеціальністю)

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: С2 Політологія

Освітня програма: Політологія

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	3
III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ	3
IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	3
V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	3
VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	7

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення фахового заліку для вступу на здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація» зі спеціальності С2 «Політологія» є визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на освітню програму «Політологія». Залік передбачає оцінювання рівня теоретичних знань і практичних навичок вступників відповідно до стандарту вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності «Політологія». Оцінювання здійснюється на основі здобутих компетентностей та результатів навчання, набутих у процесі попереднього навчання за іншою спеціальністю.

При організації і проведенні фахового заліку необхідно керуватись нормативними актами:

- Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році;
- Правила прийому до Запорізького національного університету у 2025 році;
- Положення про фахову атестаційну комісію Запорізького національного університету;
- Програмою вступного фахового заліку зі спеціальності С2 «Політологія» до Запорізького національного університету.
- Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті.

II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фаховий залік зі спеціальності С2 «Політологія» проводиться у формі комп'ютерного іспиту у вигляді тестування відповідно Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті, із застосуванням електронної системи навчання «Moodle».

Пройти тестування можна за місцем перебування вступника, або у спеціально обладнаному комп'ютерному класі. Максимальний час для проведення тестування становить три години.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового заліку учасники можуть пройти до укриття. Після повітряної тривоги учасники можуть продовжити складання фахового заліку.

Перелік тем для підготовки до фахового заліку зі спеціальності С2 «Політологія» наведено у розділі V.

III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Тестове завдання для кожного вступника включає 50 питань поділених на 2 блоки за рівнем складності. Максимальна сума балів – 200 балів.

Вступнику надається лише одна спроба для вирішення тестового завдання. У випадку, коли вступник відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка 0 балів – «не зараховано». Якщо тестування перервано з технічних причин (відключення світла, відсутність або

нестійкість Інтернету, повітряна тривога) вступнику за його заявою надається додаткова спроба.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий залік є формою випробування, що передбачає визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на здобуття освітнього ступеня магістра. Оцінка за результатами фахового заліку є однозначною і має одну з двох можливих категорій: «зараховано» або «не зараховано».

Оцінювання фахового заліку базується на наступних критеріях:

1. Знання програмного матеріалу: Вступник має продемонструвати здатність до повного та глибокого розуміння основних тем, що входять до програми фахового заліку. Потрібно показати здатність застосовувати набуті знання в контексті практичних завдань, а також здатність до аналізу, порівняння та синтезу матеріалу.

2. Самостійність у виконанні завдань: Вступник має показати вміння самостійно розв'язувати поставлені завдання, виражати власні міркування, формулювати узагальнюючі висновки та підтримувати свої позиції прикладами з вивченого матеріалу.

3. Точність і логічність відповідей: Відповіді мають бути чіткими, логічними та обґрунтованими, без суттєвих помилок у трактуванні понять і термінів, а також з відповідною деталізацією відповідно до складності питання.

4. Знання додаткової літератури та суміжних дисциплін: Вступник має продемонструвати знання не лише основного матеріалу, а й додаткової літератури, а також застосовувати знання з суміжних дисциплін для більш глибокого розуміння теми.

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

– Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

– Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

– Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

– Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

На основі оцінювання цих критеріїв фаховою атестаційною комісією буде винесена одна з двох можливих оцінок:

– **«Зараховано»** – вступник продемонстрував достатній рівень підготовки, який дає змогу брати участь у конкурсному відборі на здобуття освітнього ступеня «магістр» та набрав 100–200 балів.

– **«Не зараховано»** – вступник не продемонстрував достатнього рівня підготовки для участі в конкурсному відборі й набрав 0–99 балів.

Вступнику надається лише одна спроба для вирішення тестового завдання. У випадку, коли вступник відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка 0 балів – «незадовільно». Якщо тестування перервано з технічних причин (відключення світла, відсутність або нестійкість Інтернету) вступнику за його заявою надається додаткова спроба.

V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Розділ 1. Політичні системи і режими

Еволюція політичних систем і режимів в Україні та світі, основні ознаки напрямки еволюції. Теорія політичних систем та її практична реалізація в мовах сучасного світу. Трансформація політичного режиму та системи України: причини та наслідки.

Розділ 2. Концепція соціальної держави

Особливості формування національної і соціальної держави в Україні. Сутність соціальної політики та її місце в діяльності органів політичного та державного управління України. Державне регулювання соціальної сфери.

Розділ 3. Політична регіоналістика

Порівняльна характеристика історичних регіонів України. Історія та традиції формування та розвитку політичних, економічних та історичних регіонів України.

Розділ 4. Форми правління

Порівняти форму правління в Україні та Росії. Порівняльний аналіз політичних систем, режимів та форм правління сучасних України та Росії.

Розділ 5. Партологія

Основні напрямки еволюції партій і партійних систем в світі. Тенденції, особливості, перспективи та напрямки трансформації та еволюції партійних систем в сучасному світі.

Розділ 6. Адміністративний менеджмент

Сутність державного менеджменту і його відмінність від політичного менеджменту. Державне управління та самоврядування. Політичне та державне управління. Взаємозалежність політики та управління.

Розділ 7. Державне управління: проблеми ефективності

Ефективність державного управління та шляхи її збільшення. Теорія та практика забезпечення ефективності політичного та державного управління.

Розділ 8. Електоральний менеджмент та маркетинг

Управління та проектування виборчих кампаній. Еволюція виборчого маркетингу та зміна форм та методів діяльності суб'єктів політичної діяльності в контексті виборів.

Розділ 9. Теорія політичного маркетингу

Перспективи розвитку політичного маркетингу. Сутність і найважливіші напрямки організації політичного маркетингу. Розвиток теорії та практики політичного менеджменту та маркетингу. Традиційні та інноваційні маркетингові технології в сучасній політиці та управлінні.

Розділ 10. Практика політичного маркетингу

Стан та розвиток політичного маркетингу в Україні та країнах Заходу. Спільні риси та відмінності розвитку та практичного впровадження теорій політичного маркетингу в Україні та країнах Заходу.

Розділ 11. Політична легітимність

Проблеми забезпечення легітимності політичної влади. Теорія політичної легітимності. Співвідношення легальності та легітимності. Криза легітимності влади та методи її подолання.

Розділ 12. Проблема поділу влади

Умови ефективного функціонування принципу поділу влади. Шляхи та методи забезпечення ефективності політичного управління та державного володарювання.

Розділ 13. Проектні методи у політичних дослідженнях

Проблеми політичної влади у проектуванні майбутнього держави. Теорія та практика політичного владарювання та управління державою.

Розділ 14. Політичні ідеології

Особливості націоналізму як політичної ідеології. Сутність сучасних політичних ідеологій та особливості їх використання в політичній діяльності.

Розділ 15. Теорія еліт

Загальнонаціональні і регіональні політичні еліти. Теорія політичних еліт. Трансформація ролі та місця політичних еліт у сучасному світі. Шляхи консолідації та елітотворення.

Розділ 16. Трансформація еліт

Особливості пострадянської політичної еліти. Напрямки та методи трансформації та зміни сутності політичних еліт країн пострадянського простору.

Розділ 17. Політичний аналіз українських еліт

Українська політична еліта і проблеми демократії. Проблема творення та діяльності політичної еліти України періоду сучасного державотворення.

Розділ 18. Лідерство і вождизм

Зв'язок лідерства і вождизму з політичними режимами. Політичні режими країн сучасного світу: особливості формування, трансформації та перспективи.

Розділ 19. Регіональна політика в Україні

Зміст регіональної політики на заході України та на сході України. Сутність та зміст теорії регіональної політики та політичної регіоналістики. Особливості реалізації регіональної політики в сучасній Україні.

Розділ 20. Форми адміністративного устрою

Федералізм як нормативний політичний принцип. Проблематика унітаризму та федералізації. Сутність федералізації. Практика федералізації в сучасному світі.

Розділ 21. Зовнішня політика України

Особливості української дипломатії у відносинах зі стратегічними партнерами та міжнародними інституціями. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України, її трансформація та модернізація за наявних політичних умов.

Розділ 22. Зовнішньополітичні конфлікти

Шляхи врегулювання зовнішньополітичних конфліктів: методологія дослідження. Сучасні глобальні проблеми та політичні конфлікти. Шляхи та методи їх врегулювання та упередження.

Розділ 23. Геополітика

Роль глобалізації в розвитку геополітики. Сутність геополітики та її місце в сучасній політичній науці. Тенденції зміни геополітичного розвитку світу.

Розділ 24. Феномен сепаратизму

Сутність і небезпека сепаратизму. Сутність сепаратизму. Його небезпечні прояви у сучасному світі та історичному минулому. Шляхи подолання сепаратизму.

Розділ 25. Національна безпека України

Національна безпека України: проблеми та шляхи забезпечення. Сутність та особливості теорії та практики реалізації моделі забезпечення національної безпеки України. Актуальні проблеми національної безпеки України.

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби: Навч. посіб. для вищ.навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 412 с.

2. Кириченко С.О. Шляхи формування громадянського суспільства і правової держави. Київ, 1999.

3. Курас І. Ф. Етнополітологія: Перші кроки становлення. К.: Генеза, 2004. 736 с.

4. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. Київ : Професіонал, 2004.

5. Муляр В.І. Політологія: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2002. 355с.

6. Основи політичної науки: Курс лекцій: У 4 ч. / за ред. Б.Л. Кухти. Львів, 2000.

7. Пірен М. І. Етнополітичні процеси в сучасній Україні : навч. посібник. Київ : Вид-во УАДУ, 1999.-

8. Піча В. М., Хома Н. М. Політологія : навчальний посібник для студентіввищих закладів освіти. Львів : «Новий Світ-2000», 2003. 344 с.

9. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденціїрозвиток / Редкол. Ф. М. Рудич (голова) та ін. иїв , 1998.

10. Президентські вибори та Помаранчева революція: вплив на трансформаційні процеси в Україні. К.: Заповіт, 2005. 148с.

11. Щедрова Г. П. Громадянське суспільство і соціальна, демократична, правова держава: становлення, функції і тенденції розвитку в сучасній Україні. Київ., 1996.

Голова фахової
атестаційної комісії

Оксана КАЗАКОВА